

Poř. č. 2/2006

Stanovisko ke sjednocení výkladu zákonů a jiných právních předpisů k možnosti postihu jednání osoby, spočívající v padělání nebo pozměňování notářské ověřovací doložky jako trestného činu padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 trestního zákona

Notářská ověřovací doložka je veřejnou listinou a její padělání či podstatná změna obsahu v úmyslu užít ověřovací doložku jako pravou a užití padělané či změněné ověřovací doložky jako pravé může být posouzeno jako trestný čin padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 trestního zákona. Skutečnost, že listina, která je ověřována, nemá charakter veřejné listiny, není pro tento závěr rozhodující.

Nejvyšší státní zastupitelství zaznamenalo nejednotnou aplikaci ustanovení § 176 tr. zák. o trestném činu padělání a pozměňování veřejné listiny v případech, kdy došlo k padělání nebo pozměnění notářské ověřovací doložky.

Vedle názoru, že listina o ověření, resp. ověřovací doložka, je veřejnou listinou, a proto podléhá ochraně podle ustanovení § 176 tr. zák., byl zaznamenán i názor odlišný, podle něhož fakt, že písemnost je opatřena ověřovací doložkou notářství v rámci vidimace či legalizace neznámá, že například plná moc nebo kupní smlouva se stávají veřejnými listinami. Tento odlišný názor nepovažuje za veřejnou listinu ani samotnou ověřovací doložku, a dále uvádí, že závisí na obsahu listiny, která je notářsky ověřována.

Nejvyšší státní zastupitelství k této problematice uvádí následující.

I.

K právní povaze notářské ověřovací doložky

Pojem *veřejné listiny* není zákonem definován. Určitým vodítkem při výkladu předmětného pojmu může být ustanovení § 134 o. s. ř., podle něhož *listiny vydané soudy České republiky nebo jinými státními orgány v mezích jejich pravomoci, jakož*

i listiny, které jsou zvláštními předpisy prohlášeny za veřejné, potvrzují, že jde o nařízení nebo prohlášení orgánu, který listinu vydal, a není-li dokázán opak, i pravdivost toho, co je v nich osvědčeno nebo potvrzeno. Komentář k občanskému soudnímu řádu¹ k citovanému ustanovení uvádí, že z jeho obsahu vyplývá (a jde ostatně o tradiční vymezení pojmu veřejné listiny), že veřejnou listinou je jednak listina vydaná kterýmkoliv českým soudem a kterýmkoliv státním orgánem v mezích jejich pravomoci, jednak listina, kterou zvláštní předpis prohlašuje za veřejnou, aniž by byla vydána státním orgánem.

Listinami, které zvláštní předpis prohlašuje za veřejné, aniž by byly vydány státním orgánem, jsou např. notářské zápisy a jejich stejnopisy, výpisy z notářských zápisů a listiny o ověření - souhrnně označené jako "notářské listiny". V ustanovení § 6 zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (*notářský řád*), ve znění pozdějších předpisů (dále jen "notářský řád") jsou vyjmenovány *taxativně druhy listin* pořizovaných notářem, které zákon prohlašuje za veřejné listiny ve smyslu zmocnění uvedeném v § 134 o.s.ř. Toto ustanovení občanského soudního řádu vymezuje, jak již bylo výše uvedeno, pojem veřejné listiny a stanoví, že veřejnými listinami jsou mimo jiné i listiny, které jsou zvláštními předpisy prohlášeny za veřejné. Není pochyb o tom, že tímto zvláštním předpisem je i notářský řád.

Notářské listiny (jimiž se rozumí mimo jiné i listiny o ověření) lze však považovat za veřejné listiny jen tehdy, jestliže splňují *náležitosti* stanovené pro ně notářským zákonem (srov. ustanovení § 6 notářského řádu). Jde konkrétně o ta ustanovení notářského řádu, která stanoví *náležitosti pro jednotlivé druhy notářských listin* (§ 63 notářský zápis; § 92 stejnopis notářského zápisu; § 93 výpis z notářského zápisu; § 73 odst. 1, § 74 odst. 2 a § 75 listiny o ověření). K těmto náležitostem je třeba přiřadit *obecné formální náležitosti* každé notářské listiny (§ 58 a § 59) a *speciální náležitosti notářských listin* sepsovaných za účasti svědků, důvěrníků nebo tlumočnicků (§ 68 a § 69 odst. 3). *V případě, že notářská listina neobsahuje náležitosti stanovené zákonem ztrácí veřejnou víru a nelze ji považovat za listinu veřejnou se všemi z toho vyplývajícími důsledky.*

Osvědčování právně významných skutečností a prohlášení je po sepsování notářských zápisů o právních úkonech druhou základní činností notáře. Ustanovení § 72 odst. 2, 3, 4 a 5 a § 6 notářského řádu stanoví, jakou formou lze jednotlivá osvědčení provést. Z těchto ustanovení vyplývá, že není možná jiná forma než *listina o ověření* ohledně legalizace a vidimace a o tom, že byla předložena listina nebo notářský zápis o osvědčení jiných skutečností a prohlášení. Jakékoli *osvědčení* ve smyslu notářského zákona *lze provést jen veřejnou listinou.*

Osvědčení spočívající v ověřování shody opisu nebo kopie s listinou (*vidimace*) a ověřování pravosti podpisu (*legalizace*) se provádějí formou *ověřovacích doložek*. Vidimace a legalizace se ve smyslu notářského řádu vyznačuje na ověřeném opisu (*vidimace*) a na listině (*legalizace*) ve formě ověřovací doložky². Podle ustanovení § 11 odst. 1 Kancelářského řádu (notářského) jsou listinami o ověření *doložka o legalizaci, doložka o vidimaci* a doložka o osvědčení,

¹ Bureš, J., Drápal, L., Mazanec, M. Občanský soudní řád. Komentář. 5. vydání, Praha: C. H. Beck, 2001, str. 476.

² Srov. ustanovení § 73 odst. 2 (*vidimace*), ustanovení § 74 odst. 2 (*legalizace*) a § 75 (*osvědčovací doložka*) notářského řádu.

že byla předložena listina. *Ověřovací doložky* jsou veřejnými listinami, splňují-li náležitosti pro ně stanovené v § 73 (vidimace) a § 74 (legalizace)³ a také obecné náležitosti notářských listin podle § 58 a § 59, pokud je lze na ně vztáhnout.

V otázce právní povahy notářské ověřovací doložky je tedy třeba konstatovat, že notářská ověřovací doložka je veřejnou listinou, protože to o ní notářský řád výslovně stanoví. Zákon určuje povahu ověřovací doložky, když v ustanovení § 6 notářského řádu stanoví, že listiny o ověření, resp. ověřovací doložky, jsou veřejnými listinami. "Veřejnost" notářské ověřovací doložky je pak třeba chápat jako její vlastnost.

V rámci této části stanoviska, zabývajícím se právní povahou ověřovací doložky, je třeba zdůraznit následující:

1. Ověřovací doložku o vidimaci a ověřovací doložku o legalizaci je možno vyhotovit přímo na předložené listině, tedy na opisu nebo kopii listiny, jejichž shoda s touto listinou je ověřována, nebo na listině, na níž jsou podpisy, jejichž pravost se ověřuje, nebo je možno tuto doložku vyhotovit samostatně (v tomto případě zákon ukládá, aby byla doložka s předloženou listinou pevně spojena).
2. Za samostatnou listinu o ověření je třeba pokládat jak ověřovací doložku pevně spojenou s předloženou listinou, tak ověřovací doložku vyznačenou přímo na předložené listině.
3. Pro obě notářské listiny platí, že není-li splněna některá z předepsaných náležitostí, nejedná se o ověřovací doložku, a tím ani o listinu o ověření, a proto ani o veřejnou listinu.

³ Podle ustanovení § 73 odst. 1 notářského řádu se vidimace provede ověřovací doložkou neodkladně poté, kdy notář posoudil shodu opisu s listinou. Ověřovací doložka obsahuje:

- a) údaj o ověření toho, že opis doslovně souhlasí s listinou, z níž byl pořízen,
- b) údaj o tom, z kolika listů nebo archů se skládá listina, z níž byl opis pořízen, a z kolika listů nebo archů se skládá její opis,
- c) údaj o tom, že opis je částečný, není-li opis úplný,
- d) místo a datum vyhotovení doložky o ověření; ustanovení § 59 odst. 2 věty první se nepoužije,
- e) otisk úředního razítka notáře a podpis ověřujícího.

Podle ustanovení § 74 odst. 2 notářského řádu se legalizace provede ověřovací doložkou neodkladně poté, kdy před notářem v jeho přítomnosti byla listina podepsána nebo byl podpis na listině se již nacházející uznán za vlastní, a to neodkladně po podepsání nebo uznání; ověřovací doložka obsahuje:

- a) běžné číslo ověřovací knihy,
- b) jméno, příjmení, bydliště, popřípadě místo pobytu, rodné číslo, není-li, nebo nelze-li je zjistit, datum narození žadatele,
- c) údaj, jak byla zjištěna totožnost žadatele,
- d) konstatování, že uvedená osoba listinu vlastnoručně před notářem podepsala nebo že uznala podpis na listině za vlastní,
- e) místo a datum vyhotovení doložky o ověření; ustanovení § 59 odst. 2 věty první se nepoužije,
- f) podpis ověřujícího a otisk úředního razítka notáře.

Podle ustanovení § 75 notářského řádu osvědčení o tom, že notáři byla předložena listina a kdy se tak stalo, vyhotoví notář na předložené listině ve formě osvědčovací doložky, která obsahuje údaj o dni, měsíci a roku a případně i o hodině, kdy byla tato listina notáři předložena.

4. Notář vidimací a legalizací neosvědčuje skutečnosti, které jsou obsahem listiny⁴. Vyznačením ověřovací doložky o vidimaci na opisu listiny nebo připojením ověřovací doložky k opisu listiny nestává se tento ověřený opis veřejnou listinou. Také při legalizaci vyznačení ověřovací doložky o legalizaci na listinu, na níž jsou podpisy, jejichž pravost je ověřována, nebo připojením této ověřovací doložky k takové listině neučiní z této listiny listinu veřejnou. Jinak řečeno, vyznačením nebo připojením notářské ověřovací doložky na opis listiny, neučiní z opisu listiny veřejnou listinu, pokud sama listina předložená k ověření není veřejnou listinou (je tedy listinou soukromou)⁵. Veřejnou listinou je jen ověřovací doložka o vidimaci, jejíž význam je jenom v tom, že ověřuje, že opis doslovně souhlasí s listinou, z níž byl pořízen. Také v případě legalizace je veřejnou listinou jen ověřovací doložka o legalizaci.

II.

K otázce, zda notářská ověřovací doložka je veřejnou listinou ve smyslu ustanovení § 176 trestního zákona o padělání a pozměňování veřejné listiny

Jak již bylo výše uvedeno, pojem veřejné listiny není v zákoně definován. Pouze ustanovení § 176 tr. zák. stanoví trestní sankce za jednání pachatele, spočívající v padělání a pozměňování veřejné listiny. Je proto třeba pojem veřejné listiny objasňovat v konkrétních věcech výkladem. Pomůckou při výkladu může být již citované ustanovení § 134 o. s. ř. Toto ustanovení sice nedefinuje rovněž pro občanskoprávní oblast pojem veřejné listiny, uvádí však pro oblast dokazování, že listiny vydané soudy České republiky nebo jinými státními orgány v mezích jejich pravomoci, jakož i listiny, které jsou zvláštními předpisy prohlášeny za veřejné, potvrzují, že jde o nařízení nebo prohlášení orgánu, který listinu vydal, a není-li dokázán opak, i pravdivost toho, co je v nich osvědčeno nebo potvrzeno.

Soudní praxe považuje za veřejnou listinu dokument vydaný státním orgánem zpravidla předepsaným způsobem, který zakládá právo nebo povinnost nebo se jím zjišťuje určitý stav (skutečnost), jakož i listiny, které jsou zvláštními předpisy prohlášeny za veřejné. Z obsahového hlediska zpravidla (předepsaným způsobem) konstituují či deklarují právo a povinnosti, právní vztahy anebo se jimi osvědčuje určitý stav (skutečnosti).

Již v první části tohoto stanoviska bylo konstatováno, že notářská ověřovací doložka je podle notářského řádu veřejnou listinou. V souvislosti s ustanovením § 176 tr. zák. je však třeba zaměřit se na otázku, zda padělání samotné notářské ověřovací doložky, tedy zásadně bez ohledu na povahu listiny, která je notářem ověřována (soukromá nebo veřejná), je možno kvalifikovat jako trestný čin padělání a pozměňování veřejné listiny ve smyslu § 176 tr. zák. Jinak řečeno, je třeba zabývat se tím, zda je notářská ověřovací doložka veřejnou listinou i ve smyslu ustanovení § 176 tr. zák.

⁴ Srov. ustanovení § 73 odst. 3, § 74 odst. 3 notářského řádu.

⁵ Srov. např. i rozhodnutí NS ČR sp. zn. 22 Cdo 1823/98 (Listina předložena státnímu notářství k ověření - kupní smlouva ze dne 14. 8. 1964, která nebyla sepsána formou notářského zápisu - byla tedy listinou soukromou (a contr. § 134 o.s.ř.) a pořízením opisu se její charakter nezměnil, nestala se listinou veřejnou. Proto je také logické, že se veřejnou listinou nemohl stát ani ověřený opis smlouvy (jejího vlastního textu).

Trestný čin padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 trestního zákona je zařazen mezi trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných, které jsou uvedeny v třetí hlavě zvláštní části trestního zákona, a v tomto rámci náleží mezi tzv. jiná rušení činnosti státního orgánu uvedená v šestém oddílu třetí hlavy zvláštní části trestního zákona. *Objektem* tohoto trestného činu je zájem na řádném a zákonném chodu veřejných orgánů a důvěra v pravost a pravdivost veřejných listin.

V souvislosti s touto otázkou je třeba poukázat zejména na následující.

1. Vydáním ověřovací doložky je pověřen státem notář (§ 1, § 2 notářského řádu).
2. Ustanovení § 2 notářského řádu stanoví, že *notářskou činností* se pro účely tohoto zákona rozumí sepisování veřejných listin o právních úkonech, *osvědčování právně významných skutečností a prohlášení*, přijímání listin do úschovy a dále přijímání peněz a listin do úschovy za účelem jejich vydání dalším osobám. Notářská činnost je tedy dominantní sférou působnosti notáře. V notářské činnosti v *užším smyslu* je notář nezastupitelný.
3. Notářskou činnost vymezenou v citovaném ustanovení § 2 notářského řádu lze považovat za veřejnou činnost notáře, ve které notář vykonává pravomoci státu, které byly na něho přeneseny zákonem. Při této notářské činnosti v užším smyslu *notář reprezentuje veřejnou víru fides publica* na jednání, při nichž působí. Princip veřejné víry je spjat nejen s notářským zápisem o právních úkonech, ale též s institutem notářské vidimace a legalizace.
4. Lze tedy shrnout, že ověřovací doložky jsou vydávány notářem v rámci jeho pravomoci (státem přenesené pravomoci) a je jimi osvědčován určitý stav (skutečnost). Současně je ověřovací doložka i *listinou, která je zvláštním právním předpisem prohlášena za veřejnou*, pokud splňuje zákonem požadované náležitosti (§ 134 o. s. ř. ve spojení s § 6 notářského řádu)⁶.
5. Notářská ověřovací doložka je tedy *předmětem útoku* trestného činu padělání a pozměňování veřejné listiny podle ustanovení § 176 tr. zák. a požívá tak ochranu danou tímto ustanovením. Trestní odpovědnost za padělání či pozměňování notářské ověřovací doložky je třeba vyvozovat z ustanovení § 176 tr. zák. proto, že ověřovací doložka je notářským řádem *výslovně prohlášena za veřejnou listinu*.

Notářská ověřovací doložka je veřejnou listinou i ve smyslu ustanovení § 176 tr. zák. Proto jednání osoby, spočívající v padělání nebo pozměňování notářské ověřovací doložky, může být posouzeno jako trestný čin padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 tr. zák. Skutečnost, že listina, která je ověřována, nemá charakter veřejné listiny, není pro závěr o naplnění znaků trestného činu podle § 176 tr. zák. rozhodující.

V této souvislosti je třeba poukázat na rozhodnutí NS ČR č. 17/1998 Sb. zák. tr., jehož právní věta stanoví, že *"Plná moc udělená mezi občany sama o sobě není veřejnou listinou ve smyslu ustanovení § 176 trestního zákona o trestném činu*

⁶ Srov. např. rozsudek NS ČR ze dne 27. 4. 2005, sp. zn. 30 Cdo 1190/2004, uveřejněný v Právních rozhledech č. 18/2005, str. 683 - 685.

padělání a pozměňování veřejné listiny, a to ani tehdy, byly-li podpisy na příslušné listině ověřeny notářem podle § 72 odst. 1 písm. b) zákona č. 358/1992 Sb. Veřejnou listinou je plná moc jedině tehdy, byla-li pořízena formou notářského zápisu o právním úkonu podle § 62 odst. 1 a násl. zákona č. 358/1992 Sb., a to se zřetelem k ustanovení § 2 a § 6 citovaného zákona." Na toto rozhodnutí je právě mnohdy odkazováno jako na důvod nemožnosti stíhat jednání osoby, spočívající v padělání notářské ověřovací doložky, jako trestný čin padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 tr. zák.

Ve shora uvedené trestní věci došlo k zastavení trestního stíhání obviněného, mimo jiné, pro trestný čin padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák., kterého se měl dopustit tím, že v dubnu 1994 ve svém bytě v Praze 5 na shodném psacím stroji podstatně změnil notářsky ověřenou plnou moc A.K., týkající se vyřizování veškerých záležitostí souvisejících s domem a stavební parcelou v R., se zahradami a s pozemky. Těžištěm důvodů, pro které vyšetřovatel napadeným usnesením zastavil trestní stíhání obviněného, byla úvaha, že *plná moc nemá znaky veřejné listiny*.

Nejvyšší soud v této věci uvedl, že v posuzované věci je listinou plná moc ze dne 21. 3. 1994, v níž A.K. udělil obviněnému zmocnění k úkonům týkajícím se uvedených nemovitostí. Plná moc sice zakládala právo obviněného činit ohledně nemovitostí A.K. úkony, ke kterým byl zmocněn, avšak o veřejnou listinu se jednat nemohlo již z toho důvodu, že ji nevydal v rámci své pravomoci žádný orgán veřejné moci. Nejvyšší soud dále vyslovil názor, podle něhož charakter veřejné listiny tato plná moc nezískala ani tím, že podpisy osob na ní uvedené, to znamená podpisy A.K. a obviněného, byly ověřeny notářem (legalizace)⁷. Provede-li notář legalizaci, není s tím spojen účinek, že by listina, na které se podpisy nacházejí získala povahu veřejné listiny. Legalizací je tu jen ověřena pravost podpisů⁸.

V této trestní věci, jak je patrné z odůvodnění výše citovaného rozhodnutí NS ČR, šlo o jednání obviněného, které spočívalo v pozměňování plné moci (soukromé listiny), ne však o padělání ověřovací doložky, jak je patrné z odůvodnění tohoto rozhodnutí⁹.

⁷ Srov. např. i rozhodnutí NS ČR sp. zn. 22 Cdo 1823/98 (Listina předložena státnímu notářství k ověření - kupní smlouva ze dne 14. 8. 1964, která nebyla sepsána formou notářského zápisu - byla tedy listinou soukromou (a contr. § 134 o.s.ř.) a pořízením opisu se její charakter nezměnil, nestala se listinou veřejnou. Proto je také logické, že se veřejnou listinou nemohl stát ani ověřený opis smlouvy (jejího vlastního textu).

⁸ Srov. závěry stanoviska bod I., č. 4.

⁹ Dále srov. i usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 10. 2001, sp. zn. 7 Tz 252/2001 (rozhodnutí nebylo publikováno ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu ČR, publ. pouze v ASPI), podle něhož jednání obviněného spočívající v tom, že „dne 13. 5. 1998 na základě padělané smlouvy o převodu členství uzavřené členem M. u SBD, B., B., provedl převod bytu č. 12 ve III. podlaží domu na adrese B., P. č. 6, z poškozeného P. K., na svoji osobu, přičemž použil padělaných listin: ověřovacího razítka notářství JUDr. J. F., padělaného razítka a podpisu pracovnice notářství L. P., padělanou plnou moc P. K., padělané prohlášení P. K. o ztrátě smlouvy o užívání bytu č. 12 v B., P. 6, přičemž podvodně získaný byt na základě smlouvy o převodu členství uzavřené členem M. u SBD B., B., ze dne 8. 6. 1998, prodal za fin. částku 520.000,- Kč M. Š.“, bylo posouzeno, mimo jiné, jako trestný čin nedovolené výroby a držení státní pečeti a úředního razítka podle ustanovení § 176a trestního zákona. V odůvodnění svého usnesení Nejvyšší soud uvedl, že z důkazů založených ve spise je zřejmé, že ke spáchání trestné činnosti použil obviněný jednak plnou moc P. K., kterou opatřil padělaným razítkem notáře, padělaným razítkem pracovnice notářství, přičemž padělal i její podpis, když uvedené doklady použil k jednání ohledně převodu členství ve SBD M. v Brně. Tímto jednáním obviněného nemohly být podle názoru Nejvyššího soudu naplněny znaky trestného činu padělání a

Toto stanovisko se vydává podle ustanovení § 12 odst. 2 zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů.

Nejvyšší státní zástupkyně:
JUDr. Renata Vesecká, v.r.

pozměňování veřejné listiny podle § 176 tr. zák., neboť obviněným předkládané písemnosti neměly povahu veřejné listiny. V souvislosti s předkládanou plnou mocí obviněným Nejvyšší soud uvedl, že veřejnou listinou je plná moc pouze tehdy, když byla pořízena formou notářského zápisu o právním úkonu podle § 62 odst. 1 a násl. zák. č. 358/1992 Sb. (viz č. 17/1998 Sb. rozh. trest.). Tím, že si však obviněný nechal vyrobit razítka příslušných pracovníků notářství a těmito opatřil padělané listiny, které následně předložil SBD M., na základě kterých proběhl převod členství v tomto SBD, naplnil obviněný po subjektivní i objektivní stránce znaky trestného činu nedovolené výroby a držení státní pečeti a úředního razítka podle § 176a tr. zák.

K výše citovanému usnesení Nejvyššího soudu je třeba uvést zejména následující.

Skutková podstata trestného činu nedovolené výroby a držení státní pečeti a úředního razítka (§ 176a) byla do trestního zákona včleněna novelou trestního zákona (zákon č. 253/1997 Sb., s účinností od 1. 1. 1998. Důvodová zpráva k tomuto ustanovení konstatovala, že skutková podstata trestného činu padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 176 s ohledem na trestní sazbu a ustanovení § 7 odst. 1 neumožňuje postihovat přípravná jednání spočívající zejména v obstarávání nástrojů pro padělání veřejné listiny. Navrhuje se tedy trestněprávní ochranu poskytovat i před jednáními, spočívajícími v neoprávněné výrobě nebo obstarání státní pečeti, úředního razítka státního orgánu nebo razítka, jehož otisk je obligatorní součástí veřejné listiny podle zvláštního předpisu (zák. č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád). Doplněním trestního zákona o uvedenou skutkovou podstatu se prohlašuje tato forma přípravy trestného činu padělání a pozměňování veřejné listiny (z hlediska § 7 odst. 1 beztrestná) za dokonáný trestný čin.

Nejvyšší soud, jak je patrné z obsahu odůvodnění jeho usnesení, se zřejmě ve stanovisku řešenou problematikou důsledně nezabýval a nebyl tak doceněn vztah mezi trestným činem padělání a pozměňování veřejné listiny podle ustanovení § 176 trestního zákona a trestným činem nedovolené výroby a držení státní pečeti a úředního razítka podle ustanovení § 176a trestního zákona.

Na doplnění dané problematiky řešené tímto stanoviskem je možné poukázat i na prvorepublikovou judikaturu obecných soudů, která obsahuje rozhodnutí řešící přímo povahu notářské ověřovací doložky jako veřejné listiny (rozhodnutí č. 5059, podle něhož každé falšování ověřeného opisu soukromé listiny nutně zahrnuje v sobě i falšování veřejné vidimační doložky a jest falšováním veřejné listiny ve smyslu § 199 d) tr. zák.; publikováno Vážný: Sbírnka rozhodnutí NS Čsr., část trestní, svazek XVI., 1934.).